

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Inserțiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

La

Abonament lunar

pentru August st. v.

— cu prețurile din capul foii —
 invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Sibiu, 31 Iulie st. v.

Evenimentele petrecute în cele din urmă câteva luni de zile au produs în societatea română o fermentațiune, din care mai curând ori mai târziu va trebui să rezulte o nouă grupare a elementelor în viața publică.

Aceasta o vor fi simțind toți aceia, care se interesează de cestiunile politice și cunosc îndeajuns fluctuațiunile spiritului nostru public.

Când și în ce fel se va sevrîși noua grupare, aceasta atîrnă dela o mulțime de împregiurări; astăzi e sigur numai, că gruparea făcută la 1881 și la 1884 nu mai e aprobată de sentimentul public și că în toate cercurile noastre politice se simte trebuința unui nou arangement de puteri și a unei noue linii de conduită în viața publică.

Este de sine înțeles, că noi ne vom da toată silința de a face, ca atunci, când se va prezenta situațiunea pentru noua grupare, să prevaleze vederile noastre. Deocamdată ne mărginim a preciza punctul de plecare al grupării, pe care o prevedem.

Aruncând o privire preste șirul oamenilor noștri politici mai însemnați, vrînd, nevrînd trebuie să-i împărțim în două grupe: unii, care țin la tradițiunile politice ale Românilor din Ardeal, căci numai acestia au tradițiuni politice bine stabilite, eară alții, care sînt dispuși a părăsi tradițiunile, dacă astfel pot să obțină vre-un succes politic.

Gruparea de astăzi n'a avut în vedere această deosebire: în partidul național alături cu G. Barițiu, acest eminent purtător al tradițiunilor politice ardelenesci, sînt oameni politici de netăgăduită va-

loare, care susțin, că în împregiurările de astăzi stăruința prelîngă tradițiunile noastre politice este un fel de archaism.

Nu vom cerceta, dacă acești oameni au ori nu dreptate, nici ne vom pronunța, dacă putem ori nu să ne unim cu dîșii. Am emis dintru începutul lucrării noastre principiul, că sănătoasă nu e decât politica ce ține seamă de sentimentul comun al acelora, cari au să o spriginească. Cele mai sănătoase idei n'au nici o valoare practică, dacă ele nu sînt răspândite, admise și susținute de un mare număr de oameni. Chiar admitînd dar', că sînt bune ideile celor ce stăruie să ne abatem dela tradițiunile noastre politice, ni se pune întrebarea foarte importantă, dacă ele sînt ori nu răspândite și susținute de o destul de mare fracțiune din poporul român. Dacă sînt, ele se impun; ear' dacă nu sînt, actualii susținători ai lor au să se mărginească deocamdată la propagarea lor și politică practică nu vor pute să facă cu succes decât după-ce le vor fi propagat.

Pe cît cunoaștem noi poporul român, aceste idei nu sînt încă răspândite. E poate rău, că nu sînt, dar' ele nu sînt, și de acest adevăr trebuie să ținem seamă.

Clasa cultă română e foarte accesibilă pentru idei nouă și inclinată a părăsi pentru un folos cît de mic căile, pe care au umblat părinții noștri. Această clasă însă ea prin ea nu însemnează nimic, nu are nici o valoare în viața politică: sînt oameni puțini, săraci, fără de relațiuni cu cercurile hotărîtoare și afară de foarte puțini oameni lipsiți de independența cuvenită. Foarte bine a ținut un diar boem, că „societatea“ română din țările coroanei ungare nu însemnează mult. Un lucru a scăpat însă din vedere acel diar: că oamenii puțini și săraci, care formează această „societate“ sînt tot oameni eșiți din popor, care au relațiuni intime cu masele poporului, se bucură de încrederea lor și dispun de puterile vie ale unei populațiuni de aproape trei milioane de suflete, așezate în mase compacte aici în Carpați, una dintre cele mai importante țări ale monarhiei.

În aceasta zace importanța politică a „societății“ române.

Pentru-ca să poată păstra importanța aceasta, „societatea“ română, vrînd, nevrînd trebuie să țină seamă de curențele populare, de tradițiunile, de care poporul nu s'a lăpădat încă. Altfel ea rămîne izolată, căci masele merg cu aceia, care intră în vederile lor.

Să ne punem o întrebare de cea mai actuală importanță.

Sînt acum câteva săptămîni Generalul Janski a fost înaintat, dară totodată și permutat din Budapesta în Boemia.

De ce a fost înaintat? — Desigur numai pentru-ca să i-se deie armatei satisfacțiunea cuvenită.

De ce a fost permutat? — Desigur nu pentru-că în țările coroanei ungare nu mai era loc pentru acel general imperial: era loc, dacă nu în altă parte, aici în Ardeal, în mijlocul nostru.

Nu scim, cum l-ar fi primit „societatea“ română pe valorosul oștean și admitem, că în „societatea“ noastră s'ar fi putut găsi oameni, care și-ar fi impus multă rezervă, ca să nu se strice cu Maghiarii, care sînt stăpânii țilei: masele poporului român însă, Românii cei neaoși dela munte și de prin văi, l-ar fi primit cu inimile deschise și calde, — lor prea puțin le pasă de Maghiari, ei nu știu de alt stăpîn decât de Monarchul lor și de cei-ce vin la dîșii în numele lui.

Încercarea de a dispune altfel masele române, încercarea de a le pune altfel în mișcare, cel puțin astăzi, ar fi ridicolă, fiindcă ar fi zadarnică.

Și dacă așa este, atunci nu mai rămîne pentru politicul serios nici o îndoială, că cel puțin deocamdată nu este cu putință pentru Români decât o politică potrivită cu tradițiunile poporului nostru.

Politicii români pot să țină masele române în pasivitate, cum le-au ținut timp de două decenii și cum le țin în actuala situațiune, deși ele sînt foarte dispuse a se manifesta: nu pot însă să le pună în mișcare contra tradițiunilor

noastre politice, și dacă ar voi-o aceasta, perd conducerea lor.

Tocmai de aceea, în ziua, când se va pune cestiunea, dacă trebuie ori nu să intrăm în acțiune politică, ear' nu numai să persistăm în rezistență pasivă, oamenii, care țin la tradițiunile noastre politice, vor trebui să se desfacă de cei-ce sînt gata de a se lăpăda de ele, fiindcă acestia îi țin în loc, nu-i lasă să facă nimic, dau întregului partid un caracter de echivoc.

Ear' ziua aceasta trebuie să vină și ea mai curînd ori mai târziu, poate foarte în curînd.

Autograful preînalt.

Iubite Tisza! Cu părere de rău am băgat de seamă, că unele schimbări făcute în timpul din urmă în personalul militar au dat ocaziune pentru fel de fel de mistificațiuni, care ar pute să ducă la neliniștirea și la rătăcirea opiniunii publice, precum și la o regretabilă turburare a bunelor relațiuni, ce în țările coroanei mele ungare au existat până acum între populațiunea civilă și armată.

Ear' aceasta e cu atât mai virtos de regretat, cu cît la susamintitele schimbări personale, făcute fără vîtămarea vre-unui drept, fie legal, fie constituțional, n'au fost determinătoare decât considerațiunile de serviciu militar, și prin urmare consecințele eronate ce s'au tras din ele dispar de sine; nu mai puțin e de regretat, dacă pentru fapte isolate întreaga armată e supusă unei critice nefavoritoare.

Spiritul armatei comune ce cuprinde în ea toate popoarele monarhiei nu este și nici că e permis să fie altul decât al supremului comandant; ceea-ce tocmai nedă cea mai sigură garanție, că nici de aici înainte acest spirit nu va pute fi stăpînit de alt sentiment, decât de al emulării în stăruința pentru împlinirea datoriilor, care datorii ale armatei cuprind în ele nu numai apărarea monarhiei în afară, ci, stînd departe de ori-și-ce fluctuațiuni politice, și susținerea în interesul menținerii ordinii publice, a legilor și prin urmare a instituțiunilor constituționale legal stabilite.

Numai dar' intenționata neștiință ori motivele necurate ar

Foița „Tribunei“.

Un pas hotărît.

I.

Trăia într'un timp, nu departe de casa noastră, și mai trăiesce și acum undeva, nu vă spun unde, un diurnist prelîngă un tribunal oare-care.

Numele de familie al domnului diurnist este destul de sonor: Bălan. Cel de botez mai puțin: Porfirie. Dar' amîndouă la oaltă Porfirie Bălan sau și întors: Bălan Porfirie, nu sună rău.

Domnul diurnist are un semn eclatant de inteligență. Acest semn consistă într'o mărime respectabilă a nasului. Să nu ne altereze mărimea aceasta, ci să luăm în considerare, că o găsim foarte obișnuită, ba uneori tot așa de pronunțată și la nemuritorii domni erudiți. Și cine mai scie dacă Porfirie nu era să ajungă între dîșii?! Imposibil nu ar fi fost, se înțelege, decumva la mijloc nu era al sorții joc caprițios, care îl condamnase la postul de copist pe viață.

Vîrsta sa nu o-am putut afla, și de ghicit este cam greu. Bătrîn nu pare a fi, când i-se întîmplă să-l vezi umblînd pe stradă sprinten și aruncînd trecătorilor, dar' mai ales trecătoarelor, nisce agere priviri din ochii sei scilpitori și mîrunței. Ar trece poate de june încă, dacă la spate nu s'ar observa o anumită ridicătură

cam voluminoasă. Este știut încolo, că asemenea ridicătură, mai mică ori mai mare, se găsește aproape la ori-ce persoană, care muncește ședînd. Ear' eroul meu, după-cum v'am anunțat, este diurnist. Slujba sa, deși îi răpescce multă vreme și este pururea aceeași, o împlinesce cu zel. Dar' nu numai acolo i-se manifestează zelul, ci și în alte lucruri. Așa pentru obrajii sei el poartă un deosebit interes: sînt rași cu grije și provăduți cu mustăți rețedate scurt. Astfel aceste au multă asemănare cu două bucățele de cărbuni. Asemănarea, care, de nu m'e înșel, este nouă, coresponde bine realității; însă după spusa unor indiviți, mustățile de mai sus ar ave proprietatea curioasă de a schimba diverse colori, și anume uneori ar fi așa cam cenușii, la câteva zile cărunte, după aceea albe și pe urmă din albe ar trece fără intermedii tocmai în negre. Procesul acesta — spun mai departe acești oameni, de bunăseamă rîutăcioși — ar ave obiceiul de a se repeta de nenumărate-ori!

Nu sciu cum pot unii oameni veni la așa idei, să atribue coloarea la a cameleon mustăților unui biet diurnist? Atîta lipsă de . . . de, cum să-i dicem, de educațiune în veacul nostru al noășpredecealea într'adevăr e de mirat. Pe toate căile, m'e rog, să nu dai decât de rîutate și calumnie! E prea mult!

Cetitorul va fi așa de binevoitor să nu tragă la îndoială originea firească a respectivei colori negre. Domnul Porfirie Bălan ține foarte mult

ca lumea să-i poarte și în punctul acesta o bună opinie. E om simțitor. Vă rog să nu-l supărăm.

Prelîngă simțitor, omul mai e și vîdov. Copii are doi: un băiat și o fată, pe cari nu-i ține totdeauna acasă. 'Mi-a spus, că sînt la nisce rudenii, și că sînt mărișori. Cu toate, că nu avansează din postul seu, el își iubescce mult copii, precum m'a încredințat de multe-ori; și nu numai pe ai sei îi iubescce, ci în genere copiii, îndeosebi ar ave o predilecțiune pentru copilași când sînt mici. 'L-am întreat, că de-ce pentru copilași, când sînt mici? Întrebarea mea, nu sciu din ce cauză, l'a adus în puțină zăpăceală, a roșit, a tușit și a întors vorba, ca și când nu ar fi auzit ce l'am întreat.

Așadar' el e vîdov. Ca toți vîdovii, el încă are oare-cari slăbiciuni omenesci ce de comun sînt împreună cu această noșie în mîsură mai mare, decât cu cea de flăcău sau de om însurat. Între slăbiciunile aceste nu era cea mai mare, că avea o puternică inclinațiune către sexul frumos. Însușirea aceasta v'aș propune să nu o numărăm între slăbiciuni, pe motiv că diurnistul meu la femei iubia mai virtos frumosul. Era iubitor de artă, și ca dovadă despre iubirea sa de artă mai servește și aceea, că el se ocupă și cu clasicii latini, cum avem să ne convingem îndată. Ca totuși să nu bănuim, că voiesc a scusa părțile slabe cu motive puțin plausibile, am să vă descopăr slăbiciunea

a doua a diurnistului vîdov, pe cît se poate fără încungiur. Aceasta nu consistă în alta, decât tot într'un fel de puternică inclinațiune către jocul de hazard al cărților. Frumosul lipsește aici cu deservire, dară este înlocuit cu folositorul — cel puțin după experiența practică a d-lui Porfirie Bălan. El, cum presupun eu, nu voiesc să arete altceva prin aceste două însușiri ale sale, decât aceea, că în ce chip are cineva să împreune frumosul cu folositorul: două lucruri prescrie încă din lumea antică, după-cum spune și dl Porfirie, care merge însă mai departe și le atribuie anume unuia din poezii latini sau greci, probabil careva Grec, poate chiar Herodot.

'Mi-am permis la astfel de ocaziune, când își desvolta cunoscințele din clasicii anticității, a-i observa, că Herodot nici n'a fost poet, ci, dacă îmi aduc bine aminte, istoric.

— Asta n'are a face! 'mi-a răspuns el cu fineț. Dacă nu a ținut-o Herodot, a țin-o Cicero ori Cornelius Nepos. Crești d-ta, că eu nu îi sciu? Tot în Cicero este și aceea, că „dulce est pro patria mori!“ Vrei să-i arăt? Îl cunosc demult.

Am isbucnit, fără voie, într'un ris ca acela, de nu era departe să-mi stric în ochii lui toată reputațiunea mea de om așezat și serios. De arătat nu am pretins să-mi arete, ca să nu isbucnesc și a doua oară.

pute să ducă la concluziunea, că armata, care în război și în timp de pace totdeauna cu credință și cu abnegațiune 'și-a făcut datoria, — se poate pune în contradicție cu adevăratul patriotism, cu legile țării și cu constituțiunea.

Deși ar trebui deci să cred, că judecând starea lucrului fără pasiune și fără de preocupări de partid, în poporațiunea leală și cu minte așezată agitațiunea din cestiune va da în curând loc unor dispozițiuni mai liniștite; se poate cu toate acestea, ca menținându-se timp mai îndelungat aceste mistificări, agitațiunea să se întindă în cercuri mai largi și să se cultiveze amărăciunea reciprocă, ceea-ce ar pute duce la consecuențe triste.

Având deplină încredere în patriotismul dovedit totdeauna de D-Ta și conșimțind cu vederile mie cunoscute ale D-Tale în cestiunea aceasta, sunt convins, că-ți vei îndrepta deosebita atențiune asupra acestei cauze, ceea-ce prin aceasta îți și exprim ca dorință a mea, și vei lua măsurile trebuincioase, ca acolo, unde e de trebuință, poporațiunea să primească cuvenitele deslușiri, și dacă cu toate acestea s'ar ivi agitațiuni nelegale și condamnable ori suspiciuni, vei face contra lor întrebuințare de toată rigoarea legii.

Dat în Ischl, 7 August 1886.

Francisc Iosif m. p.

Coloman Tisza m. p.

O voce din România asupra cestiunii armatei noastre.

„Vocea Covurluiului“ în numărul seu din 11 August nou cuprinde următorul prim-articol, căruia prelungă o bună dosă de ironie nu 'i-se poate tăgădui totodată și o nimerită aprețiere a cestiunii:

Di Tisza, ministrul-president al Ungariei, s'a întors în fine dela Ischl, unde a avut la împăratul Francisc Iosif o audiență de 3 ore și unde 'i-s'a făcut și cinstea de a fi fost pofit la masa împărătească. În decursul celor trei ore de audiență, așa sună în corul diarelor oficioase de dincolo și dincoace de Laita, primul-ministru al Ungariei ar fi dobândit convicțiunea, că toate schimbările în cercurile militare superioare din Budapesta, precum pensionarea generalului Edelsheim-Gyulai, astăzi copilul desmerdat al națiunii maghiare, cum și răsplata purtării incorecte, față cu Ungurii, a generalului de brigadă Janski, prin faptul înaintării sale la gradul de general de divisiune, toate acestea nu au avut de loc de scop, ca să atingă câtuși de puțin coardele susceptibilităților și ale amorului propriu al națiunii maghiare.

Nu, ferească D-zeu, măsurile aceste luate de cercurile înalte militare din Viena, n'au de loc de a face nici cu politica, nici cu demnitatea poporului maghiar; o mică greșeală s'a întâmplat numai, care a făcut pe Maghiari să-și peardă cumpătul și să deie alarmă, că patria lor e în pericol, și că insulta aruncată în fața națiunii cere o strașnică răsbunare. Această greșeală consistă

II.

Un bun amic din copilărie al d-lui Bălan își sërba nunta. Sərbătoare ca asta atât de rară în viața unui om, a dorit să 'i-o împodobească și cu prezența vechiului seu amic Porfirie. Negreșit, că acest din urmă nu putea refusa. S'a și prezentat cu toată inima sa tinerească.

Asupra inimilor tinere nunta are totdeauna un efect mai mult ori mai puțin lipicios; prin urmare poate fi împreunată cu primejdii în anumite cazuri. Di Porfirie face aici cunoștința unei persoane, pe care până acum o cunoscuse numai din veste. Persoana nu era alta, decât d-șoara Marghiolița. Toată lumea o numia astfel, cred că este de ajuns, dacă îi păstrez și eu numele acesta. D-șoara a trebuit să aibă fericirea de a ședea totmai lângă cavalerul nostru, care firesce nici decât nu a întârziat să-și prețuească vecinătatea cu atențiunile sale gingașe. Ear' d-șoara Marghiolița tot așa de firesce, n'a regretat fericirea, de care a avut parte desigur fără voia ei. Ea era o coconită foarte nepretensivă. Resignase acum demult la o viață familiară, și trăia singură ca omul care nu are, și poate nici nu poftescă să aibă pe nimeni. Avea ceva bogăție, o casă, grădină, lucruri de economie, care le cultiva cu grije. Pe a cui seamă? Pe a sa încă, dar' mai mult pe seama altora. Purta — lucru greu de crezut la o femeie și d-șoară — foarte puțină grije pentru exteriorul său; din cauză, poate, că semnele de frumusețe dispăru-

în insignifiantul fapt, că cu ocaziunea înaintării generalului Janski, s'au lăsat până una alta de o parte alți 18 generali de brigadă, cari necontestat aveau drepturi de vechime mai întemeiate.

Dar' greșeli de aceste mici unde și când nu se întâmplă? Destul, că marea majoritate a poporului maghiar, începând a privi lucrurile prin prisme mai reale, pare a împărtăși și ea convicțiunile primului ei ministru, și aceasta încă nu e un câștig neînsemnat pentru asigurarea păcii generale, căci mai sci, ce pacoste s'ar fi întâmplat în Europa, dacă imperatorul Austriei n'ar fi știut să scoată sticlețul șovinismului maghiar din capul primului lui reprezentant, și aceasta mai cu seamă dacă ne reamintim și declarațiunea dlui Eötvös, unul din oratorii ultimei întruniri din Pesta, că Maghiarii sunt în stare să se lupte și să bată Europa întreagă?

Foile oficioase din ambele părți ale imperului vecin dau a se înțelege, că cercurile competente se vor folosi de prima ocaziune, pentru a da poporului maghiar cele mai formale și mai liniștitoare asigurări în privința celor petrecute în timpul din urmă și cări aveau numai aerul, de a lovi în sentimentele sale naționale. Aceste asigurări sau că vor fi date de dl Tisza, sub forma unei alocuțiuni către alegătorii sei din Oradea-mare, sau prin instrumentul unui bilet imperial cu ocaziunea sărbătorii centenarului al doilea decând cu eliberarea Budei de sub jugul otoman.

Încât ne privește pe noi, ca pacinici cetățeni și vecini ai Ungariei nu putem decât să ne bucurăm de sfârșitul, ce pare a lua conflictul dintre Maghiari, și cercurile militare hotărâtoare din Viena, și bucuria noastră ar fi și mai mare, dacă am pute avea convicțiunea, că frugalitatea pretențiunilor maghiare se datorează în mare parte izolării complete, la care s'au vădit condamnați în acest incident, față cu celelalte popoare nemaghiare din Ungaria, și cari la rândul lor nu 'și-au ascuns de loc bucuria în vederea bobarnacului trântit în nasul șovinismului maghiar.

Glose la „marea adunare populară“.

Reproducem un articol, care a apărut sub titlul de mai sus în diarul vienez „Vaterland“:

În urmă s'a întâmplat! „Marea adunare populară“ înscenată cu atâta eclat și anunțată prin plcate gigantice, această demonstrațiune națională contra schimbărilor personale în armata comună a avut loc. Și cu ce rezultat? Dacă arangiatorii și adepții lor în vorbire, scriere și fapte ar voi să fie sinceri, ar trebui să recunoască, că această „manifestațiune a maseilor“ în cele din urmă înseamnă un fiasco hotărât.

Ce voiesc domnii demonștranti? În urma anunțărilor făcute acest „protest“ nu avea să fie un vot de partid, ci o protestare imposantă a poporațiunii capitalei, a capului și simburelui națiunii maghiare fără considerare la crederile politice. Această intențiune fundamentală fu zădărnicită a priori prin aceea, că nu numai presa guvernamentală, dar' și organele opoziției moderate s'au declarat contra meetingului și au demontat pe partizanii lor dela participare.

În adevăr persoanele cu influență în viața publică și cu deosebire elementele mai bune din burghezime s'au obținut dela demonstrațiunea, care, după firea și caracterul ei și după modul

seră înainte de vreme, sau mai probabil, nici nu vor fi existat vre-odată. Cu toate aceste înfașșarea ei nu este respingătoare; pentru dl diurnist din contră era tocmai trăgetoare. D-șoara Marghiolița la ocaziunea aceasta era bine dispusă, se arăta simpatică și asculta cu plăcere vorbele vecinului seu. În consecuență dl Bălan s'a grăbit a prinde curagiu și cu încredere a făcut un pas mai departe: dela cuvinte cu puțină însemnătate și banale a trecut la complimente, care, pentru Marghiolița, nu erau banale. Complimentele de asemenea au fost ascultate cu zimbet de bunăvoință. Ba încă d-șoara, fără să bănuiească vre-un gând rezervat în vorbele dulci, a scăpat și ea câte un cuvânt de măgulire la adresa cavalerului. Împrejurarea asta 'l-a făcut pe dl Bălan să-și croiască îndată un frumos plan, a cărui îndeplinire — după părerea sa — n'avea să fie lucru prea greu de puterile sale.

Cu ideile aceste s'a reîntors acasă dela nunta amicului seu și a găsit, că într'adevăr planul croit era destul de înțelept.

„Așa este! Un pas hotărât am să fac: a m să cer mâna Marghioliței. Pentru-că nu trebuie să perdem din vedere nici pe un moment, că femeile și cărțile sunt lucruri de noroc. Și norocul trebuie apucat îndată-ce îți suride.“ Monologul astfel început 'l-a adus un somn foarte dulce.

(Va urma.)

cum a fost pusă la cale, a devenit cu deservire o reprezentație de Dumineca de coloare curat kossuthi-stă a stângei extreme. Abstracție făcând dela mulțimea oamenilor curioși, care la toată ocaziunea, când este ceva de vădit în capitală este de față, (d'apoi chiar într'o Duminecă după ameați în apropierea păduricii orașului!) grosul adunării a fost compus din burghezi mici de prin suburbii de caracter onorabil, dar' politicesc neînsemnați sau necapaci, mai departe din uvrieri și studenți, însă s'au observat și acele figuri, care în primăvara trecută săptămâni dealungul au făcut scandale pe stradă. Plebea a fost reprezentată în număr considerabil. Nu a rămas neobservat nici elementul semitic, care încă a ajutat la demonstrație. Alegerea locului de adunare încă se vede că s'a făcut cu considerare la acest element, căci suburbiul Theresienstadt în mare parte locuit de Ovrei totdeauna a fost un teren bun pentru demonstrațiuni.

Persoanele din capul demonstrațiunii încă au avut influență în sensul acesta. „Presidentul“ Polonyi—Pollak ne aduce aminte pe fiul lui Israil tocmai ca și apărătorul Jidanilor Eötvös cunoscut din procesul șacterilor din Tisza-Eszlár, despre care „Neue Freie Presse“, făcându-se că nu-l cunoaște, dice că a fost cel mai talentat între vorbitori.

„Imposanta“ adunare a ascultat vorbirile domnilor Polonyi, Eötvös, baron Kaas și Otto Hermann cu obligata larmă aprobătoare și se înțelege că rezoluțiunea propusă a fost primită fără obiecțiune în mod unanim, ear' deputatul Irányi a fost încredințat cu prezentarea acestei „rezoluțiuni a poporului“ în parlament. Pe cine vreau să înșele cu aceste? Baronul danez Kaaz (Maghiar neaș) s'a încercat ce e drept să vorbească în modul lui neclar și sucit despre „dreptul“ poporului, care este unica sorginte a libertății și după conceptul lui fantastic a voit să prezenteze acest meeting ca pe o reprezentanță a „poporului suveran“, față cu care legile statului, guvernul și domnitorul legitim sunt numai factori subordonați.

Baronul Kaas este colaborator la organul principal al opoziției moderate, a, cărei cap se chiamă contele Albert Apponyi. Cum se face, de Kaas și Apponyi stau lângă olaltă, ne-a fost de mult o enigmă, dar' după vorbirea sa dela meeting a devenit o curată anomalie cu toată elasticitatea germanofagului danez, care odinioară era unul din cei mai credincioși adepți ai lui Deák, apoi a intrat în serviciul lui Lonyai, apoi a făcut politică „conservativă“ până când a ajuns la opoziția moderată, ear' acum face cauză comună cu partidul lui Kossuth.

Că și „genialul“ Eötvös a făcut o analogă metempsichosă dela apologetul lui Kerkápoly până la apodul lui Kossuth este cunoscut. Acești bărbați tari în principii, vreau să deie expresiune mâniei sfinte a poporului, și au aroganța să țină judecată despre drepturile inviolabile ale suveranului, și despre dispozițiuni, care după legile existente sunt cu deservire legale.

Și ce s'a vorbit acolo? Ne vine greu să luăm elucubrațiunile acestei demonstrațiuni de Duminecă mai cu de-amănuntul sau să ne apucăm chiar de combaterea lor. Trebuie numai să cetească acele frase și injurii și ori-care bărbat serios le va condamna. Că un baron Kaas a pus „dreptul“ poporului mai presus de drepturile domnitorului și de instituțiunile legale ale statului 'am făcut amintire. Sotul seu Eötvös 'și-a făcut din armata comună obiect al atacurilor sale de partid. Brava noastră armată a fost maltrată în mod revoltător. Să ne mănem pentru aceasta? Ar fi în adevăr prea mare onoare pentru atacuri atât de infime. Același bărbat a îndrăsnit să ponegrească colorile împărătesci și vulturul cu două capete și să nege simplu și frumos existența Austriei. Se înțelege, că mai bine le-ar veni ucenicilor lui Kossuth la socoteală, dacă Austria nu ar mai fi; însă spre norocirea și binecuvântarea națiunilor întrunite sub sceptrul casei Habsburg precum și spre saltea civilizațiunii creștine în Europa, Austria cu împăratul ei în ciuda regretabilului dualism (creat ear' de un baron străin), mai stă încă neînfrântă și însuflătoare de respect, deși greu cercată și credem, că și în viitor va sta.

O garanță principală a acestui imper colossal este armata comună, această legătură puternică a uniunii țerilor de dincoace și dincolo de Laita. De aceea vrea partidul kossuthian să rumpă această legătură. Atunci de bună-seamă s'ar pute dice, că: „Austria nu mai este“. Fiind însă, că de existența nealterată a armatei sunt legate interese atât de mari, ori-ce încercare de a sgudi armata, trebuie respinsă.

Astfel de încercări însă nu sunt numai vorbirile și rezoluțiunile politicilor de stradă, ci și

pretensiunile făcute de presa guvernamentală de „satisfacțiune onoarei vătămăte a națiunii“ în afacerea Edelsheim-Janski. Întru cât a fost vătămăte onoarea națiunii, acești politici prudenți nu ne spun, nici cine a vătămăto și cine să deie satisfacțiune. Pensionarea lui Edelsheim și înaintarea lui Janski au fost acte ale supremului comandant și atât de corecte, încât nime în lume nu are dreptul să reclame în contra lor. Unde însă nu este nici ofensator nici fapt ofensator, acolo nu poate fi nici ofensat. Ni-e teamă, că guvernul unguresc și amicii lui de frica „stângei extreme“ s'au lăsat a fi seduși la pretensiuni, care nu se pot împlini. „Principiis obsta.“ Dacă se vor lăsa politici de stradă și amicii lor ascunși și publici să ajungă la cel mai mic rezultat în cestiunea armatei, am ajuns pe o cale piedică, care ar duce la sfârșit horibil.

Însă spre norocire nu am ajuns așa de parte. „Marele“ meeting a arătat, că cetățenii capitalei și majoritatea covârșitoare a țării nu voiesce „cestiunea armatei“ în sensul Kossuthistilor, că armata nu are contrari și inimi în popor. De aceasta trebuie să ne ținem, și ori-ce atac al extremelor trebuie respins, precum și sfaturile acele prietinesci, care pentru o „vătămăre“ neexistentă pretind satisfacțiune, care ar fi fără obiect și nepotrivită. Se înțelege o onoare este pusă în discuțiune, dar' nu onoarea națiunii maghiare, ci onoarea tot atât de gingașă a armatei comune, care trebuie ferită de ori-ce pată.

Șovinismul în cărțile pentru scoalele poporale maghiare.

Dăm loc următoarelor observări caracteristice, care le-am primit dela un bărbat cunosător al împregiurărilor școlare:

Cât de afund a pătruns șovinismul maghiar pe toate terenele în această țeară și cât rău ne cauzează, sântem convinși pe deplin toți, până și cel din urmă cărturar dela sate; îl simte acum chiar și poporul necșitor de carte. Dacă dar' convinși sântem despre această împregiurare, ar urma ca să încetăm cu producerea de dovezi. Șovinismul maghiar însă, vedem că în turbarea sa nu mai cunoaște meșuină; el continuă fără preget a cresce, căci toți Maghiarii cără apă la rădăcina lui și prin urmare și noi datori sântem a-l urmări pe toate cărările și totodată a fi cu băgare de seamă la potecele, pe care el ne urmăresce.

Servească așadară și aceste șire ca o dovadă mai mult a șovinismului maghiar incomparabil!

Este știut, între nenumărate altele, cu câtă necruțare, cu câtă tiranie chiar, a proces dl ministru de instrucție unguresc la oprirea cărților școlastice românești, începând dela micul abecedar. Nume geografice românești, istorie românească, nu se pot permite Românilor din această țeară. Cărțile, cari nu au decât, poate, vîna mielului din fabulă, sânt interzise. Autorii cei mai inteligenți ai nostri sânt aduși în alternativă: sau a resigna dela scrierea cărților, sau a scrie neadevăruri. După-cum s'au pornit civilizații Orientului, nu va trece mult, și chiar acum este timpul, când nu mai avem cele mai indispensabile cărți școlastice.

Precând astfel sânt luate la goană cărțile noastre școlastice, Maghiarilor totul li se permite.

Ca exemplu dintr'o sută, servească următorul: În anul curent a apărut în Budapesta, editura Dobrowsky și Franke „Falusi iskoldások könyve“ — cartea școlarilor dela sate — de următorii autori: Dr. Emericz Gyéza, Gyertyánfi István, Dr. Kiss Áron, trei dintre cei mai distinși pedagogi maghiari. Această carte — legendar — este una dintre cele mai bune, de nu doară cea mai bună, din cărțile de acest fel. Ea este merită pentru scoalele poporale maghiare cu un singur învățător, și afară de religione și comput, cuprinde tot materialul, ce conform legii se preține în aceste scoale. Ministrul nostru de instrucție a aprobat-o și recomandat-o — la urmă, poate va și impune-o — ca legendar și carte de învățământ în toate scoalele poporale maghiare cu un singur învățător din întreagă Ungaria.

Să vedem acum, ce se propovăduiesce în această carte.

La pag. 34 se află scris: „A nemzetiségi és vallásfelekezeti köllömség dacára használnak csak egy nemzet van, a magyar nemzet. Ennek mindenki tagja, ki állandóan Magyarországon lakik és az ország jogában és kötelességeiben osztozik. Azonban fölötté kivánatos és szükséges, hogy az egy birodalmat és egy nemzetet alkotó lakosság egy nyelv által is összekapcsoltsassék. Azért egy általános vagy országos nyelv fogadtatott el, és az Magyarországon a magyar nyelv. Mindenkinek már saját érdeke is úgy kívánja, hogy az országos

nyelvet értse": pe românește: „în butul deosebirei de naționalitate și confesiune în patria noastră e numai o națiune, națiunea maghiară. Membru al acesteia este ori-și-cine, care locuiește satornic în Țeara-Ungurească și se împărtășește de drepturile (!) și datorințele țării. Într-aceea e preste măsură de dorit și necesar, ca locuitorii ce constituiesc un imper și o națiune să fie legați și prin o limbă. Pentru aceea s'a primit o limbă generală sau limba țării, și aceasta în Țeara Maghiarilor e limba maghiară. Interesul propriu încă poftese, ca fiecare să priceapă limba țării.”

Virf la toate însă le pune următoarea propozițiune caracteristică dela pag. 143, carea trebuie să vire cu forța șovinismul și în poporul maghiar dela sate: „Szeresse mindenki anyanyelvét is, de ha e szép haza jótétéményeivel él, tanulja meg a magyar kenyérért a magyar szót is”; pe românește: „iubească-și fiescă-care și limba sa maternă, însă dacă trăește cu bunătățile acestei frumoase patrie, învețe pentru pâinea maghiară și limba maghiară.”

Până acum eram obișnuiți a afla astfel de expresiuni sovietice numai în presa periodică, în parlament, în adunările societăților de cultură și în unele opuri științifice maghiare etc.; astăzi însă ele se propagă și în cel din urmă cătun din Țeara Maghiarilor prin cărțile de școală.

Nouă din potrivă ni se interzice folosirea în școală a acelor mai bune abecedare, legendare, manuale de geografie, de istorie etc. și ni se impune propunerea limbei maghiare în câte 10, 14, 17 oare pe săptămână. Apoi ține-te, șerman învățător și școlar român, din Țeara Maghiarilor!

R. S.

Corespondență particulară

a „Tribunei”.

Valea-Bărgăului, în August 1886.

Din toate părțile locuite de Români, în „fericită” țeară a Ungariei, auzim și cetim numai și numai plângeri și vaiete, numai asupri și persecuțiuni, ca și cum Românului i-ar fi dat de soarte să tot tragă în necazuri și suferințe. Nici pe la noi nu poate avea Românul altă soarte mai bună; ba aș putea dice, că e cu mult mai asuprit și mai batjocurit, ca cum e în alte părți.

Fiindcă pentru acum nu am de gând a înșira acele necazuri și suferințe, îmi țin de datorință a le descoperi cu altă ocaziune.

Pentru acum voiesc a scrie ceva pe scurt despre viața socială din romantica, dar' nefericita Vale a Bărgăului.

Bătrânii nostri ne spun, că mai nainte, pe vremea lor era cu mult mai bine ca astăzi, pentru-că nu erau atâtea frecături și certe între ei câte sunt astăzi.

Toți la olaltă se sfătuiau despre afacerile lor de ori-ce natură, — conveniau, aveau petreceri, veselii, — se cercetau reciproc și se interesa unul despre soarta altuia. Viața socială la ei era în floare.

Cam în deceniul trecut, această viață socială s'a desvoltat și în tinerimea noastră, care studia la gimnaziul din Năsăud.

Tinerii arangiau petreceri, jucau deosebite bucăți teatrale, și dau ansă la diferite conveniri sociale.

Și le era ușor a face aceasta, pentru-că erau spriginiți și îmbărbătați de bătrâni, cari aflau multă distragere în petrecerile și convenirile tinerilor, și cari cu plăcere își revocau în memorie trecutul lor.

Tinerii sciau, că prin conveniri sociale progresa în desvoltarea intelectuală, în cultură. La tineri era deschisă casa fiecărui inteligent, fără deosebire de naționalitate, ceea-ce astăzi nu mai este.

Câte întele naționalitățile de pe Valea aceasta nu erau atâtea câte sunt astăzi, — de deosebite feluri.

Cam dela începutul deceniului acesta, iscându-se diferite certe între inteligenții de pe Valea aceasta, — viața socială a stagnat, până cătră începutul anului 1885.

La începutul anului acesta, la inițiativa învățătorilor s'a înființat o reuniune de lectură, la care Românii erau în majoritate.

Această reuniune, nu a avut viață lungă, pentru-că străinii, adică neromânii, au voit să ne coplească, ceea-ce a dat ansă la descompunerea ei, și la înființarea altor două reuniuni de lectură, una curat românească și alta a străinilor, pe care a poreclit-o „națională”.

Cea românească nu a putut exista, pentru-că nu i-s'au întărit statutele din motiv, că mai este una, și două reuniuni de lectură în Valea noastră, sunt superflue. Sic!

Cea „națională”, încă numai vegetează. Membrii casinei românești, erau de principiu, ca nici un Român să nu se facă membru la aceea casină, — unde Românii erau des insultați.

Cu toate aceste, s'au aflat câțiva slabi de ânger, cari conduși de interese private, s'au înscris de membri la aceea casină. Va să dăcă, nici aici nu am putut fi solidari. Nu le servește spre laudă!

Cam de aici se trag neînțelegerile iscate între Românii și străinii de pe această Vale.

Ca totuși Românii să nu rămână fără conveniri, un învățător de ai noștri a arangiat diferite petreceri, la cari conveniam.

Așa în Martie a anului acesta în conțelegere cu alți învățători, a arangiat o petrecere de joc, precedată de o reprezentațiune teatrală. Piese jucate au fost: „Arvine și Pepelea” și „Barbu lăutarul”. Petrecerea a avut o reușită cât se poate de bună.

E de însemnat, că la aceea petrecere străinii nu au luat parte.

În 1 l. c. s'a dat altă reprezentațiune teatrală împreună cu o petrecere de joc. S'a jucat „Șoldan Viteazul”, cântecel comic de V. Alexandri și „Cărlanii”, vodevil într'un act de C. Negruzzi.

„Șoldan Viteazul” s'a jucat de dl teolog și corespondent jurnalistic, Ioan Dologa, care a reprezentat foarte bine pe soldatul în serviciu. Publicul l'a întâmpinat cu aplauze repetite.

„Cărlanii” s'au jucat preste așteptare de bine, am pute dice, că chiar cu adevărată artă.

Rola bărbatilor Miron și Terente, a fost predată de învățătorii Simion Pahone și George Ghița, așa de natural, încât publicul a rămas încântat.

Asemenea a fost jucată rola lui Lăonescu, fecior de boier, de învățătorul El. Iul. Dan.

Ceea-ce a încântat mai mult pe public, a fost rola nevestelor lui Miron și Terente, Domnica și Vochița; — jucată cea dintâi de amabila și dragălașa d-șoară Lucreția Vršmaș, a doua de frumoasa domnișoară Iosefina Buta.

D-șoara Lucreția Vršmaș, în rola sa, a jucat cu atâta artă, încât ar face onoare ori-cărui teatru, — asemenea și d-șoara Iosefina Buta. Publicul nu înceta cu aruncarea de buchete și cu aplauzele, așa că actorii de multe ori au trebuit să aștepte încetarea aplauselor, pentru-ca să poată continua.

Cântarea din urmă executată, în cor la cetera publicului, a fost repetată.

Ce se ține de petrecerea de joc, aceea încă a decurs cu un entuziasm și o vialitate foarte mare.

Actorii toți, în decursul petrecerii, au rămas în costum național.

Domnica și Vochița erau foarte încântătoare în pitorescul costum bărgonesc.

Publicul i-s'a petrecut până în ziua albă, când m'am depărtat și eu plin de speranță în tinerimea noastră, care este conșcie de chiamarea sa, și ne promite foarte mult în viitor.

Cam aceste ar fi momentale mai principale din viața noastră socială.

În ceea-ce atinge viața socială la poporul nostru, cu bucurie spun, că aceea și la el a luat oare-care avânt.

S'au făcut „școale de adulți”, la cari sunt obligați a lua parte toți feciorii și fetele dela 15 ani în sus, până când se căsătorește.

În acele școale, prelungă altele s'au instruat feciorii și fetele în cântările și jocurile naționale.

În Borgopund este chiar un cor bisericesc compus numai din frecuanții școlii de adulți.

Rămâne omul încântat, când vede câte 30—40 feciori jucând „Călușorul” și „Bătuta”. Ochii lăcrămează de bucurie vădând cu câtă precisiune joacă feciorii și fetele de sat, jocul nostru de salon „Romana”, în pitorescul lor costum.

Onoare învățătorilor noștri, cari au introdus aceste la poporul nostru.

Onoare lor, căci își dau toate silințele a desvolta simțul național în neamul nostru, cel prea mult cercat.

E lucru de mirat, vădând cu câtă armonie, abnegațiune și concordie își continuă învățătorii noștri opera lor de „dascăli”.

Continuați, vrednici fi ai opincei, din care ați crescut, pe calea apucată, — nu vă înfricoșați și nu vă spăriați de nimic, căci veți bine-merita dela nația și opinia voastră!

Înainte numai, căci: Cu noi e Dumnezeu și el ne va ajuta!

Flavius.

Cronică

Baronul Edelsheim-Gyulai a anunțat comitetului municipal din comitatul Aradului, că va usa de dreptul de virilist în acest comitat. Se pare că baronul Edelsheim-Gyulai are de cuget să locuească pe viitor în acest comitat, căci a dispus restaurarea și adaptarea castelului său din Zaránd.

În cestiunea căsătoriilor nelegiuite, care s'a ventilat și în congresul bisericei ortodoxe române, după-cum scrie „Budap. Tagblatt” guvernul ar fi declarat, că pe cale legislativă nu se poate face nimic, dar' a promis, că autoritățile administrative vor interveni în casuri, când căsătoriile nelegiuite vor da privilegiu la scandal public. În modul acesta, când preotul va face arătare, că cutare căsătorie nelegiuită produce scandal public, poliția sau pretorul vor interveni și vor disolva-o.

Excursiunea Clujenilor la Bistrița. Clujenii au întors visita Bistrișenilor. Alături au ajuns în Bistrița oaspeții clujeni și au fost salutați de primarul Bistriței Pellet, căruia i-a mulțumit arangiatorul excursiunii senatorul Nagy din Cluj. La ameați a fost un banchet, la care au luat parte 300 persoane, după ameați dare la semn festivă și seara petrecere cu joc. Toți oaspeții clujeni au fost încuartați în case private.

Străinătatea despre justiția din Ungaria. Președinții curților de justiție din Budapesta au făcut în zilele trecute noului ministru de justiție Fabiny cu ocaziunea reînțarcerii acestuia în capitală vizitele lor, cu care privilegiu — după-cum scrie „Budapester Tagblatt” — ministrul a aflat de bine a se exprima, că străinătatea are cea mai rea părere despre justiția din Ungaria. Mai departe ministrul a declarat, că dorește, ca tot materialul încurs la judecătoria să se rezolveze cât se poate de conșciențios, dar' și cât se poate de iute, pentru-ca va da justiției ungare să se ridice în străinătate. În acest sens ministrul va examina, după-cum se aude, și un circular.

Cosmorame își numește dl Carol König producțiunile sale fisco-optice, dintre care una a avut loc aseară. Întrucât aceste producțiuni ne arată tablouri interesante din toate părțile lumii, ele și merită în adevăr acest nume. Dl König dispune de o mulțime de icoane interesante, parte peisagiuri, parte opuri de artă din Italia, Africa, Asia și America, precum și mai multe scene pe mare și pe uscat din aceste părți ale lumii și cu ajutorul aparatelor sale este în stare să prezente spectatorului aceste icoane într'un mod, care pare a fi de tot fidel naturii. Cu deosebire unele antichități din Roma, din Egipt și din Asia se prezintă cu mare efect. Prelungă aceste a mai arătat câteva figuri optice mobile cu joc de colori și între altele orașul Neapoli cu Vesuvul svêrlind lavă (ear' mobil) ceea-ce a făcut mare bucurie galeriei. Singura cea împiedicare a micșorat în câetă efectul producțiunii lui König, că lumina, de care se servește, preste tot este ceva cam debilă, ear' câte-odată funcționează de tot rău. Nu seim ce sistem de lumină întrebuițează dl König, sperăm însă, că la proximele producțiuni îi va face serviciu mai bun. Din parte-ne îi dorim lui König și aceea, ca la celelalte producțiuni anunțate teatrul să fie mai bine cercetat.

Declarațiune nepatriotică. Sub acest titlu publică „Nemzet” un extras de proces verbal dela comitetul cercului de lectură din Seini, din care aflăm, că dl Alexie Berinde, preot și protopop onorari gr.-cat. în Seini a fost exclus dintre membrii cercului de lectură de acolo din motivul, că prezentându-i-se decătră comitetul numitului cerc o listă de contribuitori la fondul „societății pentru respândirea limbei maghiare în comitatul Torontal” ar fi declarat: că dinșul pentru asemenea scopuri nu dă nici un crucer, pentru-că nici nu recunoaște țeara aceasta de țeară ungurească, ci numai de o provincie austriacă locuită de mai multe naționalități, în care Maghiarii au venit și au aflat pe vechii locuitori ai țării — pe națiunea română. Dară nu preste mult va veni timpul, când Maghiarii vor măguli, vor îmbrățișa și vor săruta pe Români. Pentru această declarațiune nepatriotică îndreptată contra integrității statului maghiar, care merită proces criminal, comitetul cercului de lectură din Seini după cercătarea disciplinară ținută a hotărât excluderea preotului Berinde din șinul cercului și ștergerea numelui său din lista membrilor, ear' respectivul extras de proces verbal l'a trimis organelor de publicitate și autorităților comitatului.

Pentru „kultur-egylet”-ul din Cluj. Într-o dare de seamă din foia „Szolnok Doboka” aflăm, că cu oasiunea unei petreceri arangiate de tinerimea maghiară din Lăpușul-unguresc în favorul „kultur-egylet”-ului din Cluj între alții au excelat și câțiva Români prin marinimioasele lor suprasolvirii. Anume aflăm acolo pe d-nii Nicolae Cosma, notar, Aron Cosma, preot, Simeon Corpodean, asesor la sedria orfanală din Dej, Ioan Pașca, notar etc. Când e însă vorba de scopurile culturale ale neamului lor, mare parte dintre Români noștri sunt — foarte săraci!

La serbarea revindicațiunii cetății Buda. La invitarea consiliului municipal din Budapesta, magistratul din Berlin a răspuns, că reprezentanța capitalei Germaniei, din cauză că dinsa se află în vacanță, nu este în poziție de a-și trimite ablegați la festivitatea din cestiune.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea reprezentațiunii teatrale și a petrecerii cu joc, arangiate în 1-a August 1886 st. n. în Prundul-Bărgăului, au contribuit următorii domni:

Înainte de petrecere am primit dela dl Coriolan Brediceanu, adv. în Lugoj 2 fl. După petrecere dela d-nii: căpit. Nic. Marin, 2 fl.; locot. Andreiu Hangan 2 fl.; locot. Nicolau Ceușan 1 fl. și sublocot. Băilă 2 fl. Seara la cassă, au contribuit următorii domni: Iacob Oancea 1 fl. 20 cr.; prof. Grigore Pletos 1 fl. 50 cr.; Dănilă Șut 1 fl. 20 cr.; Teofil Vlad 1 fl. 20 cr.; Vasile Pavel, paroch 60 cr.; Ioan Busdag, preot 1 fl.; Albert Wachsmann 3 fl.; Gotthard Wokaleck 3 fl.; Victor Wokaleck 80 cr.; Rudolf C. Haltrich 4 fl.; Pantilimon Pahone 1 fl. 20 cr.; d-șoara Mina Morariu 60 cr.; Iohann Pfägnier 1 fl.; Helmann 80 cr.; Iacob Chencinschi 80 cr.; Harmath 1 fl. 20 cr.; sublocot. Puian 1 fl.; Emanuel Pongutz 1 fl. 20 cr.; Moisă Pop, protop. 2 fl. 40 cr.; Dăbucă Gergely 3 fl.; Nicolae Părasca 1 fl. 20 cr.; Stefan Cioarba 80 cr.; Ilarion Bosga 3 fl. 60 cr.; Raveca Vršmaș 1 fl. 20 cr.; George Csatt, jude reg. 2 fl.; Pavel Besa 1 fl. 20 cr.; Keul Miklos 1 fl. 20 cr.; Ioan Kirtsch 1 fl. 80 cr.; d-șoara Maria Flămând 1 fl. 20 cr.; Iosef Aue 80 cr.; Anton Weiss 80 cr.; George Schmidt 80 cr.; Stefan Pavel 1 fl.; Simion Monda, protopresb. 1 fl. 20 cr.; Maftiu Strimbu 2 fl. 40 cr.; Anchedim Căndale, preot 1 fl. 20 cr.; Atanasu Ușer 1 fl. 20 cr.; d-na Elena Gaftone 80 cr.; Dănilă Simzian 1 fl. 20 cr.; Georg Stegmüller 1 fl. 20 cr.; Barta Antal 1 fl. 20 cr.; Dr. Nic. Hanganu 80 cr.; George Vintilă 1 fl. 20 cr.; Nicolae Rău 1 fl. 20 cr.

Suma totală. 71 fl. 50 cr.
din care subtrăgând spesele de . . . 47 fl. 80 cr.
rămâne un venit curat de . . . 23 fl. 70 cr.
cari amăsurat destinațiunii lor, la timpul seu se vor depune corpului învățătorilor spre a se ajuta școlarii morboși dela școala primară din loc.

Deoarece scopul acest mărșă a fost spriginit cu atâta căldură, îmi țin de cea mai sfântă datorință ca arangiator al petrecerii, a aduce susnumiților domni contribuți cea mai intimă și sinceră mulțumită, rugându-i ca și pe viitor să nu pregeteze a-și oferi obolul lor în scopul înaintării neamului nostru.

Valea-Bărgăului, în 10 August st. n. 1886.

Elis. Iulian Dan,
învățător.

Bibliografie.

„Biserica și Școala”. Foaie bisericească, școlastică, literară și economică. Ese odată pe săptămână: Dumineca. Arad, 27 Iulie (8 August) 1886. Anul X. Nr. 30. Sumar: La lipsa de preoți și de învățători. — Congresul național-bisericesc (continuare și fine). — Cutremurul de pământ (conferență literară ținută în aula seminarului din Arad în 5/17 Aprilie 1886). — Diverse. — Concurse.

„Fóia Diecesană”. Organ al eparchiei gr.-or. rom. a Caransebeșului. Apare odată pe săptămână: Dumineca. Caransebeș, 27 Iulie (8 August) 1886. Anul I. Nr. 30. Sumar: Convocare. — Congresul național-bisericesc (urmăre). — Protocol, luat din ședința adunării despărțimentului Ciacovei a reuniunii învățătorilor români gr.-or. din diecesa Caransebeșului, ținută la 25 Iunie a. c. în localitatea școlii române din Ciacova. — Corespondență. — Varietăți. — Publicare de licitațiune. — Concurse. — Anunțuri.

„Ortodoxul”. Foaie Duminecală. Apare în Bucuresci. 27 Iulie 1886. Anul VII. Nr. 30. Sumar: Sinuciderile. — Distribuirea premiilor în localul Seminarului central. — Școala normală. — Corespondență. — Diverse.

„Contemporanul”. Revistă științifică și literară. Ese odată pe lună. Iași, August st. n. 1886. Anul V. Nr. 2. Sumar: Un sfârșit, de Sofia Nădejde. — Teorii mitologice, de Stefan Vasiliu. — Cătră soare (poesie), de N. Beldiceanu. — Matriarcatul. Studiu despre originea familiei de Paul Lafargue („La Nouvelle Revue”), de S. G. — Epitafuri (poesie), de Giordano. — O scrisoare înedită a regelui Iacob I., din 1610, privitoare la un Domn al Moldovei, de Dr. M. Gaster. — Porcarul și boerul (anecdote populare), de T. D. Speranță. — A. Donici Plagiator, de Verax. — Marmeladoff (fragment din „Crima și pedeapsa”), de V. G. Morțun. — Creștinismul și desființarea robiei (sfârșit), de Ioan Nădejde. — Bibliografie. — Corespondență.

Epistola pastorală cătră clerul și poporul din archidieceasa latină dela Bucuresci, cu ocaziunea Păresimilor din anul de grație 1886. Bucuresci, 1886. Tipografia Thiel et Weiss „Dacia-România”.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Septimiu Albini.

Piața cerealelor din Portul Brăila.

Raportor: Nicolai V. Perlea, Brăila.

Operațiile efectuate în 26 27 și 28 Iulie 1886.

Vendătorii	Cumpărătorii		Hectol.	Greut. libre	Prețul lei în aur	Observații
Suca	Bellet	Grâu	1500	56 ³ / ₄	9.15	Magazie
Suditu	Galiatato	"	520	57 ¹ / ₂	9.75	"
Panaitescu	Travlo	"	2100	60 ¹ / ₄	11.50	Caic
S. Veron	Fanciotti	"	2800	62 ¹ / ₂	15.—	"
Chrisoveloni	"	"	2800	61 ¹ / ₂	12.35	Magazie
Vrioni	"	"	1500	59 ¹ / ₄	11.—	"
"	"	"	950	59 ¹ / ₄	11.—	"
Marghiloman	Bellet	"	1600	56 ¹ / ₂	8.70	"
Simu	Carnavali	"	1500	61 ¹ / ₂	12.25	"
Marghiloman	G. Mendl	Cinquant.	1200	63 ¹ / ₄	8.—	"
"	"	"	950	62 ³ / ₄	7.85	"
Vechsler	Travlo	"	1300	63 ¹ / ₂	8.10	"
Georgiadi	Peirano	Porumb	1300	60	6.97 ¹ / ₂	"
Petcu	Schmierer	Săcară albă	1760	54 ¹ / ₂	6.25	Slep
Chrisoveloni	Kirschen	St. Elena	1300	55 ¹ / ₂	7.30	Caic
Silberstein	Carnavali	Orđ	700	50	6.70	Magazie
Suca	Peirano	"	700	44	4.90	"

Economic.

Tergul de rimători în Steinbruch. În 10 August n. s'a notat: unguresei bătrâni grei — cr. până — cr. unguresei grei, tineri 45.— cr. până 45.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușori 45.1/2 cr. până 46.— cr., marfă țerănească, grea 44.— cr. până 44.1/2 cr., de mijloc 44.1/2 cr. până 45.— cr., ușoară 45.— cr. până 45.1/2 cr., românoși de Bakony, grei 42.— cr. până 43.— cr., transito de mijloc — cr. până — cr. transito ușori — cr. până — cr., transito sêrbesci grei 44.— cr. până 44.1/2 cr., transito de mijloc 44.— cr. până 44.1/2 cr., transito ușori 44.— cr. până 44.1/2 cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% compenți la gară.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta dela 11 August st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până — 74—79 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.90 până 8.20, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.80 până 8.15, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.90 până 8.20, (de Bacska) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.—, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.85 până 8.10.
Săcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.20 până 6.30.
(Orđ nutreț): 60—62 Kilo fl. 6.— până 6.25; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 6.80 până —.
Ovės (ungurese) 37—40 Kilo fl. 6.10 până 6.50.
Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.70 până 5.75; de alt soi fl. 5.65 până 5.70.
Rapița fl. 8.75 până 9.35; de Banat fl. 7.75 până 8.35.

Bursa de Budapesta

din 11 August st. n. 1886.

Renta de aur ung. 6%	109.80
" " " 4%	95.30
" " hârtie " 5%	154.25
Împrumutul căilor ferate ung. (1-a emisiune)	100.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	128.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	120.—
Bonuri rurale ung.	105.25
" " " cu cl. de sortare	105.25
" " " bănățene-timișene	105.25
" " " cu cl. de sortare	105.35
" " " transilvane	105.25
" " " croato-slavone	105.25
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	100.50
Împrumut cu premiu ung.	123.75
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	126.50
Renta de hârtie austriacă	85.75
" " argint austriacă	86.30
" " aur austriacă	121.25
Losurile austr. din 1860	142.—
Acțiunile băncii austro-ungare	870.—
" " de credit ung.	289.50
" " " austr.	192.50
Argintul	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina"	101.50
Galbeni împărătești	5.93
Napoleon-d'ori	10.—
Mărci 100 imp. germane	61.85
Londra 10 Livres sterlingi	126.20

Bursa de Viena

din 11 August st. n. 1886.

Rentă de aur ung. 6%	110.—
" " " 4%	95.35
" " hârtie " 5%	154.75
Împrumutul căilor ferate ung. (1-a emisiune)	100.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	120.—
Bonuri rurale ung.	105.20
" " " cu cl. de sortare	105.10
" " " bănățene-timișene	105.20
" " " cu cl. de sortare	105.10
" " " transilvane	105.20
" " " croato-slavone	105.25
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	100.25
Împrumut cu premiu ung.	123.20
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	126.75
Rentă de hârtie austriacă	85.90
" " argint austriacă	86.45
Rentă de aur austriacă	121.20
Losuri austr. din 1860	142.—
Acțiunile băncii austro-ungare	873.—
" " de credit ung.	290.25
" " " austr.	283.—
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.94
Napoleon-d'ori	10.01 ¹ / ₂
Mărci 100 imp. germane	61.80
Londra 10 Livres sterlingi	126.20

Cursul pieței din Sibiu

din 11 August st. n. 1886.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.60	vënd.	8.65
Lire turcești	"	11.20	"	11.25
Imperiali	"	10.20	"	10.25
Ruble rusești	"	1.21	"	1.22

Bursa de București.

Cota oficială dela 9 August st. n. 1886.

Renta amort. (5%)	Cump.	—	vënd.	—
" Rur. conv. (6%)	"	—	"	—
Act. de asig. Dacia-Rom.	"	—	"	274.—
Banca națională a României	"	—	"	1017
Împr. oraș. București	"	—	"	—
Act. de asig. Națională	"	—	"	217.—
Credit mob. rom.	"	—	"	—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	"	—	"	—
Schimb 3 luni	"	25.15	"	—
Societ. const.	"	—	"	—
Aur	"	13.95	"	—

LOTERIE.

Tragerea din 11 August st. n.

Sibiu: 37 49 39 18 70.

Băeți și fetițe

de școală, care s'ar bucura de o creștere solidă și morală, se primesc în cost și cuartir cu proviziunea întreagă.

[319] 1—2

Strada Pempflinger Nr. 18, etagiul I.

Fetițe de școală

se primesc într-o familie onorabilă sub cele mai favorabile condițiuni în cost și se garantează, că vor fi îngrijite în modul cel mai conștient. Tot acolo pot primi instrucțiune până la perfecțiune în limbile germană franceză și engleză precum și în muzică dela o absolventă de conservator.

[318] 1—3

Conversațiunea e în limba germană și franceză

Un fortepian și o bibliotecă a clasicilor germani și francezi stă la dispoziție.

Informațiune mai detaliată dă din bunăvoință administrația acestei foi.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1886.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș					Teiuș—Arad—Budapesta					Copșa mică—Sibiu				
	Tren mixt	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus		Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane						
Viena	11.10	7.40			București		4.50	7.30		Viena		11.—	12.10	Teiuș		11.09	3.45		Copșa mică		5.50	1.11		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	Predeal		9.32	1.14		Budapesta	8.20	8.—		Alba-Iulia		11.57	4.26		Șeica mare		6.17	1.34		
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26	Timiș		9.56	1.45		Szolnok	11.20	12.00		Vințul de jos		12.20	4.46		Loamneș		6.52	2.06		
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40	Brașov		10.29	2.32		Arad	4.10	5.55		Șibot		12.54	5.13		Ocna	8.27	7.18	2.32		
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28		6.22	2.55				7.04	4.30	6.05	Orăștia		1.27	5.37		Sibiu	9.—	7.38	2.50		
Vărad-Velenceze		7.03	9.14	1.52	Feldioara		7.01	3.38		Glogovaț	7.22	4.43	6.19	Simeria (Piski)		2.31	6.30							
Fugyi-Vásárhely			9.24	2.—	Apatia		7.33	4.17		Gyorok	7.58	5.08	6.46	Deva		2.52	6.49							
Mező-Telegd		7.33	10.19	2.34	Ágostonfalva		8.01	4.47		Pauliș	8.17	5.21	7.—	Branicea		3.23	7.14							
Rév		8.54	11.38	3.18	Homorod		8.45	5.42		Radna-Lipova	8.36	5.40	7.23	Ilia		3.55	7.39							
Bratca			12.18	3.41	Hașfalău		10.10	7.37		Conop		6.07	7.51	Gurasada		4.08	7.51							
Bucia			12.54	4.01	Sighișoara		10.39	8.21		Bérvava		6.26	8.10	Zam		4.44	8.21							
Ciucia		8.58	1.57	4.26	Elisabetopole		11.19	9.05		Soborșin		7.14	8.58	Soborșin		5.30	8.59							
Huiedin		9.28	3.11	5.08	Mediaș		11.54	9.43		Zam		7.44	9.28	Bérvava		6.25	9.43							
Stana			3.40	5.27	Copșa mică		12.12	10.02		Gurasada		8.12	9.56	Conop		6.46	10.02							
Aghiriș			4.15	5.50	Micăsasa		12.37	10.30		Ilia		8.29	10.17	Radna-Lipova	9.06	7.28	10.36	6.12						
Ghirbău			4.36	6.02	Blaj		12.56	10.50		Branicea		8.48	10.38	Pauliș	9.26	7.43	10.50	6.32	Cucerdea		2.30	10.—	4.05	
Nădășel			4.58	6.24	Crăciunel		1.45	11.34		Deva		9.13	11.05	Gyorok	9.46	7.59	11.05	6.53	Cheța		3.03	10.30	4.35	
		10.28	5.26	6.43	Teiuș		2.34	12.41		Simeria (Piski)		9.53	11.55	Glogovaț	10.21	8.23	11.31	7.28	Ludoș		3.27	10.51	4.50	
Cluj			7.03	2.55	Aiud		2.55	1.12		Orăștia		10.23	12.24	Arad	10.38	8.42	11.45	7.45	M.-Bogat		3.37	11.—	5.06	
Apahida	10.45		7.26	3.17	Vințul de sus		3.17	1.42		Șibot		10.46	12.53	Szolnok		9.17	12.31		Cipeu-Iernut		4.21	11.37	5.45	
Ghiriș	11.14		8.54	1.51	Uioara		3.24	1.51		Vințul de jos		11.14	1.22	Budapesta		6.—	8.20		Kerelő-Sz.-Pál		4.38	11.57	5.58	
Cucerdea	1.06		9.48	2.15	Cucerdea		3.36	2.15		Alba-Iulia		11.41	1.41	Viena		3.—	6.05		Nireșteu		5.05	12.15	6.21	
Uioara	2.01		9.51	3.12	Ghiriș		4.11	3.12		Teiuș		12.14	2.24						Oșorheiu		5.25	12.34	6.40	
Vințul de sus	2.19		9.58	4.59	Apahida		5.36	4.59											Reghinul-săs.		5.55	1.04		
Aiud	2.33		10.24	5.30	Cluj		5.56	5.30													7.54	3.06		
Teiuș	3.35		10.59	6.03		6.31	6.03			Simeria (Piski)—Petroșeni				Petroșeni—Simeria (Piski)					Reghinul-săs.		4.31		6.10	
Crăciunel	4.09		11.28	6.21	Nădășel		6.52	6.21		Simeria		12.09	2.41	Petroșeni		6.55	10.—		Oșorheiu		6.20		8.—	
Blaj	4.29		11.44	7.08	Ghirbău		7.08			Streiu		12.46	3.25	Banița		7.36	10.38				6.40	12.35	10.30	
Micăsasa	5.08		12.18	7.23	Aghiriș		7.23			Hațeg		1.35	4.17	Crivadia		8.18	11.15		Nireșteu		6.59	12.54	10.52	
Copșa mică	5.45		1.01	7.50	Stana		1.01			Pui		2.26	5.10	Pui		9.02	11.55		Kerelő-Sz.-Pál		7.22	1.17	11.16	
Mediaș	6.06		1.22	8.12	Huiedin		1.22			Crivadia		3.13	5.58	Hațeg		9.43	12.32		Cipeu-Iernut		7.43	1.38	11.42	
Elisabetopole	6.45		1.56	8.52	Ciucia		1.56			Banița		3.51	6.40	Streiu		10.34	1.15		M.-Bogat		8.13	2.08	12.16	
Sighișoara	7.40		2.44	9.10	Bucia		2.44			Petroșeni		4.23	7.12	Simeria		11.13	1.46		Ludoș		8.26	2.21	12.31	
Hașfalău	8.07		3.02	9.29	Bratca		3.02												Cheța		8.42	2.37	12.45	
Homorod	10.05		4.41	8.22	Rév		4.41			Arad—Timișoară				Timișoară—Arad					Cucerdea		9.10	3.05	1.20	
Ágostonfalva	11.02		5.30	8.48	Mező-Telegd		5.30			Arad		6.05	5.48	Timișoară		6.25	5.—							
Apatia	11.37		6.03	10.43	Fugyi Vászrhely		6.03			Aradul nou		6.33	6.19	Mercizfalva		7.19	6.02		Simeria (Piski)—Uniedoară					
Feldioara	12.14		6.35	10.53	Vărad-Velenceze		6.35			Németh-Ságh		6.58	6.44	Orczifalva		7.46	6.32		Simeria (Piski)					2.16
			7.14	11.—	Oradea-mare		7.14			Vinga		7.29	7.16	Vinga		8.15	7.02		Cerna					2.37
Brașov	1																							